

Kyrknytt

Årgång 33
3 · 2026

TEMA
Tro

Tidningen om *livsfrågor* och *kristen tro* från Svenska kyrkan i Karlstad och Hammarö

Vänd på
tidningen och se
höstens program
i alla kyrkor

Bortom rampluset söker
Ole Bang det som bär s.4

Ny studie: Yoga
och meditation visar
vägen till kyrkan s.7

Biskop Sören:
Tro börjar med
tillit s.10

**Fler män söker sig
till kyrkan:** Forskning
pekar på varför s.14

Svenska
kyrkan

Längtan som får bli tro

Jag kom nyligen hem från en vecka i klostergemenskapen i den franska byn Taizé. Taizékommuniteten är ekumenisk och känd för sina enkla, meditativa böner med sång, tystnad och eftertanke. Varje år samlas där tusentals unga från hela världen för att dela bön, gemenskap och samtal om tro och liv.

Detta var min första, men förhoppningsvis inte sista, resa dit. Just nu berättar jag gärna för alla som vill lyssna om den speciella atmosfären och mötena med människor från olika länder och kulturer. Men längre fram kommer också ett reportage i Kyrknytt.

Eftersom temat för detta nummer är tro vill jag dela några ord från Taizés grundare, broder Roger: ”Jesus, vår glädje, en enkel önskan om din närvaro är redan en början till tro.” Han betonade ofta att tron inte alltid börjar med visshet, utan med en längtan efter Gud. Redan där finns en levande Gudskontakt.

I Sverige är vi inte så vana vid munkar, nunnor och kommuniter även om här finns några klostergemenskaper, främst kvinnliga. Globalt är nunnorna betydligt fler än munkarna. På ett liknande sätt har kvinnor länge dominerat Svenska kyrkans gudstjänster, körer och samtalsgrupper med mera. Men på senare år har något börjat förändras när fler män, inte minst yngre, söker sig till kyrka och tro. Som du kommer att märka fördjupar vi oss i just det i detta nummer. Trevlig läsning!

Marie Lundström
Redaktör och ansvarig utgivare

Om du inte vill ha Kyrknytt

Kyrknytt är en gåva till alla hushåll. Men vill du inte ha tidningen, skriv då ”Nej tack till Kyrknytt” på postlådan så ska distributören inte dela ut fler nummer.

Vill du bli medlem i Svenska kyrkan?
svenskakyrkan.se/medlem/bli-medlem

Läs Kyrknytt på webben
svenskakyrkan.se/karlstadspastorat/kyrknytt

Kontakt
karlstad.kyrknytt@svenskakyrkan.se
054-14 14 00

Karlstads pastorat
Västra Kyrkogatan 5, 652 24 Karlstad

Redaktör och ansvarig utgivare
Marie Lundström

Grafisk form
IA Maria Sköld, Artia Design

Redaktionsråd
Louise Albrecht, Mikael Almehag, Sabina Larsson, Malin Lundquist, Ulrika Rhodén, IA Maria Sköld, Helena Söderqvist, JockPetter Sönnfors och Ann-Charlotte Ugglä

Omslagsbild
Øyvind Lund

Tryck
LÖWEX Trycksaker AB, Växjö
ISSN 2001-6212

Dagdroppen

Trons och tillitens väg. Att välkomna vår egen och allas gryning. Att stå upp i all vår möjlighet. I all vår begränsning. En kamp. En dans.

BILD OCH TEXT: HANS KVARNSTRÖM

Varje morgon skapar prästen Hans Kvarnström en Dagdroppe. Följ honom på Instagram eller bloggen universitetskyrkankarlstad.blogspot.com om du vill se fler.

MR-dagarna: Konfirmander berättar om resan till Auschwitz

Den **25–26 november** arrangeras Mänskliga rättighetsdagarna för första gången i Karlstad. Svenska kyrkan är en av huvudarrangörerna, och bistår med flera egna seminarier. Karlstads pastorat medverkar med ett eget seminarium om MR-konfirmandernas arbete. Genom en resa till Auschwitz-Birkenau och gemensamma samtal får ungdomarna reflektera över mänskliga rättigheter och alla människors lika värde. Under seminariet delar ledare och ungdomar med sig av sina erfarenheter. En av de ansvariga ledarna är Anders Holz, diakoniassistent.

– Vi ska berätta om metoder vi använder och så får deltagarna själva prova övningar som kan utmana värderingar. Ungdomar berättar också själva om sina tankar och erfarenheter från sin konfirmandtid och som unga ledare i verksamheten, berättar Anders.

Biljett krävs för konferensprogrammet. Miniseminarier, montrar och aktiviteter på utställartorget är kostnadsfria.

Scanna och läs mer om MR-dagarna

Vad händer när yoga flyttar in i kyrkan?

Vilken plats har yoga, meditation och andra kroppsliga uttryck fått i Svenska kyrkan? Om detta får du veta mer den **15 september kl.18.30 – 21.00** i Domkyrkans församlingshus. Då berättar forskarna Helene Egnell och Katarina Plank, som båda är knutna till Karlstads universitet, om sin studie *Folkkyrkans nya ansikten*. På sidan 7 finner du också en intervju med Katarina Plank kring studien.

När hjälpen dröjde – en berättelse om hopp

Söndag 13 september kl. 12.30 gästar Frida och Tilda Boisen Domkyrkans församlingshus med föreläsningen *Aldrig släppa taget*. De berättar då om familjens erfarenheter av allvarlig psykisk ohälsa och den kamp som följde när hjälpen dröjde. Genom personliga berättelser delar mor och dotter med sig av både de svåraste stunderna och vägen tillbaka.

Att söka vidare, trots allt

Jag funderar på vad man egentligen gör när man inte tror. Alltså, vad motsatsen är. Vet man? Tvivlar man? Förnekar man? Eller har man bara, som det heter, inte kommit till tro, än? Somliga menar att de inte bryr sig alls om saken och haken är kanske att frågan om man tror eller inte är så stor att den skymmer alla rimliga svar.

En gång drömde jag om att bli präst och även om det blev bäst för alla att yrkesbanan tog en annan riktning, känner jag sympati för pojken som upptäckt någonting stort och dessutom ville gå ut i världen och berätta om det. Sen gick det som det går, det gick på tok – men jag har ändå fortsatt söka; i Bibeln, sångerna, naturen, konsten, böckerna, poesin och hos människorna.

Efter vad vet jag inte. Och kanske är det en motsats till att tro, tänker jag; att söka vidare, trots allt. Vad vi letar efter skiljer sig åt, liksom svaren, men ingen kan gå här nere utan att någon gång försöka hitta ett sammanhang, någonting som förklarar, förenar, förstör – eller förenklar.

Så jag fortsätter att vända på varje sten, det är jag skyldig livet

Etiketterna får vi sätta själva. Pär Lagerkvist kallade sig ”en troende utan tro, en religiös ateist” och kollegan Nils Ferlin, som kom från en religiös släkt, kunde aldrig hitta en sådan tro själv, trots att han försökte. ”Farfar var präst han, och schartauan, men jag är ett flarn och ett spån” säger han i en dikt. Och efter en närmast religiös naturupplevelse ropar han i ”Ett minne”:

Herre jag ber dig ju blott: lär mej att älska ditt rike och bära de dagar jag fått!

Han vänder sig alltså direkt till den Gud han inte ens tror på. Det är lätt att känna igen sig i paradoxen, men den ger också en gnutt hopp till oss sökare. Längre bort än så är alltså inte Gud! Så jag fortsätter att vända på varje sten, det är jag skyldig livet, och om inte annat kommer sökandet i sig att hjälpa mig att bära de dagar jag fått. Och det är gott nog.

Per Wiker
Kommunstrateg och frilansskribent

”Tron grundar mig i vem jag vill vara i relation till andra *människor*”

Han har levt ett liv i offentlighetens ljus på berömda operascener men nu är vardagen mer inrutad med arbete på länsstyrelsen, familjeliv och träning. Konstant i Ole Bangs liv är hans tro som hjälper till att behålla balansen – även när cirkushästen, som han kallar den, ibland tittar fram.

TEXT: Elin Ekdahl FOTO: Øyvind Lund

Ole Bang har gett många intervjuer genom åren, främst i egenskap av operasångare, där han sjungit ledande roller på alla de stora operascenerna i Sverige, och under alla de somrar han gjorde Erik i midsommarspelet Värmlänningarna.

Men han har aldrig tidigare prata offentligt om sin tro. Ole säger att det skiljer sig åt mot att resonera kring karriären, blir mer personligt – men också allmänmänskligt.

– Jag har ägnat över trettio år åt att vara en presterande person, nu är jag inne i en övergång där jag försöker flytta fokus bort från mig själv och inte värdera mig utifrån prestation, utan mer i relation till Gud och Jesus.

Vi träffas för lunch på Café Klaras, ett stenkast från Oles bostad i det vackra Socker-slottet. Han skojar om att kvarteret rymmer hela hans tillvaro: hemmet och familjen, nuvarande jobbet på Länsstyrelsen och det tidigare på Wermland Opera. Geografiskt är det en begränsad yta; men de insikter Ole gjort här sträcker sig långt och brett. Några

Flera gånger i veckan styr Ole stegen från stadsdelen Klara, där både jobbet och hemmet finns, till Domkyrkan.

▲ Ole Bang säger att ibland ”tittar cirkushästen fortfarande fram” och syftar på den roll i rampljuset som han tidigare haft. Han stänger inte dörren till sången, men trivs med en tillvaro som innebär mindre fokus på hans egen person.

få ytterligare hundra meter bort finns även Domkyrkan, som är en stor och viktig del av hans vardag.

Valde att döpa sig

Ole berättar att hans pappa, tidigare Operachefen Ole Wiggo Bang, var troende, men inte hans mamma, sopranen Anne Bolstad. Själv valde han i dryga tioårsåldern att låta döpa sig, och han beskriver att han redan då hade han en stark bestående känsla av Gud.

– Men även nu som vuxen tycker jag att det är svårt att formulera min gudserfarenhet; det är inte en språklig eller en ens känslomässig erfarenhet, det är mer än så – svårt att sätta ord på.

Tydligt är dock att tron och tillhörigheten i kyrkan präglar Oles liv och vardag. Flera gånger i veckan går han till Domkyrkan och deltar i mässan, han är kyrkvärd och medlem i församlingsrådet. Ole Bang är ingen som gör saker slarvigt eller lättvindigt; det märks i detaljerna när han beställer mat som är nyttig, hur han tränar och tar hand om sin

fysiska kropp, hur välavvägt och noggrant han uttrycker sig om det som är viktigt för honom.

Ber tre gånger om dagen

Ole berättar om sin böncykel: bön morgon, middag och kväll, en rutin han är nogga med att följa oavsett var han befinner sig. Han förklarar att bönen ställer honom i relation till tron:

– Den förankrar mig i vem jag vill vara i mitt möte med andra människor. Jag har förstås brister, jag är intuitiv och har dåligt tålamod till exempel. Det är lätt att tappa bort sig, men tron hjälper till att grunda mig.

Han beskriver hur han ibland kämpar med att ha en mer tillbakadragen roll. Det sitter djupt att vara i centrum efter alla år på scenen. Han kallar det retoriskt för ”cirkushästen” som kikar fram och krumbuktar sig, fastän han egentligen trivs med och mår bra av att inte längre vara i fokus på samma sätt. Och även i sitt nuvarande jobb ser han hur viktigt det är att se mer till gruppen än till jaget.

– Ibland när saker går på tok fastnar vi i att det är någon annans fel. Att vara vaksam på ►

FAKTA

Namn: Ole Bang
Ålder: 38 år
Bor: Klara
Familj: Fru och två döttrar, elva och sex år gamla
Yrke: Beredskapshandläggare och rökdykare

Regelbundenhet i båda bön och kyrkobesök är viktigt för Ole Bang. Han ber morgon, middag och kväll som ett sätt att förankra sig i sin tro.

sig själv och ta plats av rätt anledning och vid rätt tillfälle, undvika stuprör och försöka hjälpas åt; allt det där hänger på något vis ihop.

Själslig kris när rösten svek

Musiken och rösten har varit ett bärande element hela Oles liv. Han växte upp med operamusik hemma, spelade i rockband, innan han bestämde sig för att skola sin röst och operakarriären tog fart. Men 2017 svek rösten honom, utan att han fick någon egentlig förklaring till vad som var fel. I det läget hade han också hjälp av sin tro.

– Det var en själslig kris att inte kunna lita på min röst, en upplevelse som för alltid har förändrat mig. Då prövades jag hårt i att vila i att Guds vilja sker, men samtidigt inte ge upp mitt eget görande.

I dag är rösten tillbaka och Ole håller framtiden öppen, han har inte slutat att älska

sången, men trivs också bra just nu med ett yrkesliv som är mer förutsägbart och som ger mer utrymme till familjen.

Behöver prata om de stora frågorna

På senare tid har det uppmärksammats hur fler och fler unga män kommer till kyrkan, det gäller för Sverige och hela västvärlden. Ett sökande i ungdomens tid hör förstås till säger Ole, men han menar också att det finns en missuppfattning kring att det skulle vara ett naturligt faktum att religionen blir mindre och mindre betydelsefull i samhället.

– Jag tror snarare att det handlar om ett cykliskt förhållande, och jag tror att om det saknas sammanhang där vi pratar om de stora frågorna så blir det i slutändan en sjäsligt fattig tillvaro. ■

”Det var en sjäslig kris att inte kunna lita på min röst

Forskare om folkkyrkans nya ansikten

Andra sätt att närma sig kyrkan: ”Känslan sitter i kroppen”

Vad händer när kyrkan inte bara handlar om ord – utan också låter människor känna med hela kroppen? Ett forskningsprojekt vid Karlstads universitet visar hur meditation, yoga och rörelse blir nya vägar till andlighet i Svenska kyrkan. – Mångfalden sticker ut, säger religionshistoriker Katarina Plank, en av forskarna.

TEXT: Helena Söderqvist

I många församlingar är det här inget nytt. Människor har länge mött Gud både i tystnad och i rörelse.

– Men kroppsliga praktiker i kyrkan, som dans, yoga och meditation, har gått lite under radarn.

Intresset för hur kroppen kan fördjupa relationen till kyrkan håller på att öka.

Forskarna har undersökt vad som händer utanför gudstjänsterna. Och vad de nya andliga vägarna betyder för människor.

De fann en stor bredd – både i aktiviteter och deltagare.

– De kroppsliga praktikerna upplevs som djupt meningsfulla och är ett annat sätt att närma sig kyrkan, säger Katarina Plank.

Det som håller på att hända beskriver hon som en ”immanent vändning” – ett begrepp som innebär att det vardagliga och världsliga tar plats i kyrkorummet och blir en självklar del av den kristna andligheten. Ungefär som när ljusbärare introducerades för snart 60 år sedan.

Religiösa rötter

Kritiska röster finns. Ett vanligt argument är att yoga och meditation har rötter i andra religioner och inte bör blandas med den kristna traditionen.

Katarina Plank protesterar. Det handlar inte om att blanda religioner.

Yoga och meditation blev först en del av vårt sekulära liv, till exempel på gym, därifrån har de tagit sig vidare till de kristna sammanhangen.

Yoga på gymmet eller i kyrkan – vad är skillnaden?

– Miljön spelar stor roll. Det finns en kristen inramning. Att sitta i kyrkorummet, i en helig atmosfär, ger en helt annan upplevelse.

Men många har svårt att sätta ord på upplevelsen.

– Känslan sitter i kroppen och är inte buren av ord. För de som deltar handlar det om att må bra och känna en djup meningsfullhet, säger Katarina Plank. ■

Katarina Plank
religionshistoriker på Karlstads universitet

FOTO: HELENA SÖDERQVIST

En kroppslig praktik som ges i Karlstad är bibliodrama; ett lekfullt utforskande av bibeltexten med kropp och själ. Nytt tillfälle i Norrstrandskyrkan i november.

FAKTA: FOLKKYRKANS NYA ANSIKTEN

Tre forskare – Katarina Plank, Helene Egnell och Linnea Lundgren – har under fyra år studerat nya vägar till andlighet inom Svenska kyrkan.

Studien är gjord vid Karlstads universitet.

Forskarna har kartlagt aktiviteter utanför gudstjänster i Stockholms stift.

Vanligast var musik, barnverksamhet, samtalsgrupper och måltider. Men cirka 15 procent var så kallade nya andliga praktiker.

Det handlade bland annat om: meditationstillfällen, skapande aktiviteter och rörelsepass, som yoga eller dans.

Nyligen kom deras bok *Folkkyrkans nya ansikten*.

FOTO: CECILIA HARDESTAM

Allt sedan 1997 har det anordnats meditation i Karlstads domkyrka. Nu erbjuds det varje tisdagskväll under terminerna.

Vill du veta mer? 15 september hålls föredraget *Hur blev yoga och meditation mainstream i Svenska kyrkan?* i Domkyrkans församlingshus. Läs mer på sid 3.

FOTO: JOSEFIN BERGER

Nidarosdomen är slutmål för många pilgrimsvandringar i Norden och har välkomnat pilgrimer i snart tusen år.

FOTO: CECILIA HARDESTAM

Pilgrimer från Karlstads stift vandrar i tystnad längs Gudbrandsdalsleden utanför Trondheim.

Pilgrimsvandring

När *stegen* gör världen större

Trondheim är norra Europas viktigaste pilgrimsmål och i slutet av maj for en grupp förtroendevalda och ideella medarbetare från Karlstads pastorat dit på studieresa. En av pilgrimerna på resan, Josefine Berger, beskriver här sin upplevelse.

TEXT: Josefine Berger

Vad liten den är! Det är min första tanke när jag kliver av utanför Nidarosdomen. Nästan trettio år har gått sedan jag var här sist. Jag hade ingen mobiltelefon på den tiden och tog inga bilder. Minnet har fått sköta dokumentationen på egen hand. Har jag blivit längre? För inte kan väl en katedral krympa?

Den här gången har jag kommit till Trondheim med buss tillsammans med trettiofyra ”bussgrimer” från Karlstads stift. Nu lämnar vi staden igen för att göra som många pilgrimer före oss gjort: vandra längs Ladestigen och Gudbrandsdalsleden med kurs mot Nidarosdomen. Det är dit blicken söker sig. Åtminstone när vandringen börjar. ►

Vi går på led i tystnad. Som ett färgglatt pärlband ringlar vi fram längs leden. När en löpare passerar med hastiga andetag märker jag hur långsamt vi går.

I tystnaden umgås jag med mina egna tankar. Borde jag tagit på mig regnbyxor istället för solglasögon? Hur långt har vi kvar? När är det dags för smörgåsen i ryggsäcken?

Men långsamheten gör också något med mina sinnen. Jag ser måsar och svarta stenar längs kuststripan. På andra sidan vägen breder ett hav av maskrosor ut sig. Vinden för med sig en smak av salt. När jag tittar framåt möter jag bara nackar och ryggsäckar. Jag vänder mig om och en medvandrare ger mig ett litet leende som gör mig oväntat rörd.

Vi lever i en tid där mycket handlar om att prestera och samla upplevelser. Det är det stora som lockar. Det som syns och går att visa upp för andra. Själv längtar jag efter något annat.

Klockan på armen surrar till. Dagens stegmål är uppnått. Samtidigt lossnar en liten kärna från tänderna. Jag tuggar på den. Tänk att det finns så mycket smak i något så litet. Kanske är det först när man saktar ner som man lägger märke till sådant.

Vi stannar och samlas i en ring för en reflektion. Som medskick till den fortsatta vandringen får vi frågan: **Vad är Gud för dig?**

Att pilgrimsvandra är inte bara att umgås med vackra vyer. Det är också att gå genom det vardagliga livet. En elcykel swishar förbi. En barnröst ropar hallå! Det luktar pannbiff med lök. Vi vandrar längs vägar med biltrafik och soptunnor. Och medan det yttre bruset pågår tänker jag på min pappa, hör hans röst djupt inne i mig. Är det regn eller tårar jag fått på kinden?

När kyrkklockorna börjar kalla pilgrimer till mässa förstår jag att målet är nära. Tänk att jag kommit fram med hjälp av min kropp, denna vandrande lilla katedral av kött och blod. Solen bryter igenom molnen när Nidarosdomen reser sig framför mig igen. Och då slår det mig: **Vad stor den är.** ■

FOTO: JOSEFIN BERGER

Efter en dags vandring möter Josefine Berger samma katedral, men med en annan blick.

FOTO: STIG-OVE ÖSTERGREN

Gruppen med förtroendevalda och ideella medarbetare från Karlstads pastorat bekantade sig med det norska pilgrimslivet några dagar i slutet av maj.

Sabina Gomez Jansson tycker att de kroppsbaseade aktiviteterna i kyrkan, som meditation, vandring och yoga, har bidragit till hennes egen andliga utveckling. Nu leder hon såväl meditation som yoga i sin församling i Kristinehamn.

Crossyoga förenar tro, kropp och sinne

När yoga erbjuds i kyrkan har den ofta en inriktning som lyfter in det kristna budskapet. Sabina Gomez Jansson hade nyss utbildat sig till yogalärare när hon hittade till crossyogan, en kristen yogaform.

TEXT OCH FOTO: Marie Lundström

– Rörelserna kommer från traditionell yoga, där grundtanken är att förena kropp och sinne. Skillnaden är att vissa delar har anpassats, till exempel att meditationerna kan utgå från bibelord, säger Sabina Gomez Jansson.

I många yogaformer används mantran som sjungs eller upprepas, i crossyoga ersätts de av till exempel en psalmvers eller bön.

Sekulariserad i väst

Sabina har vidareutbildat sig till crossyogalärare och leder nu regelbundet pass i sin hemförsamling i Kristinehamn. Hon vet att vissa anser att yoga inte hör hemma i kyrkan eftersom den har ursprung i andra religioner. Själv har hon aldrig tänkt på yoga som något som går stick i stäv med att tro på Jesus. Den har rötter i österländska religioner men har också blivit sekulariserad i väst, menar hon.

– Men det känns fint att kunna erbjuda en tydligt kristen form av yoga för dem som är nyfikna men kanske tveksamma. Crossyogan visar att yoga kan praktiseras inom en kristen ram.

Vandrade Camino de Santiago

De så kallade kroppsbaseade praktikerna i kyrkan, som pilgrimsvandring och meditation, har varit viktiga för hennes andliga utveckling. Hon har alltid varit troende men kände för några år sedan behov av förändring.

– Jag ville hitta min egen väg och dialog med Gud, liksom bortom orden. Jag upptäckte pilgrimsvandring så jag åkte iväg och gick en bit av den berömda vandringsleden Camino de Santiago. Det blev en stark upplevelse, både fysisk och andlig. Efter det har jag fått fler sätt att utöva min kristna tro på. ■

Biskop Sören Dalevi:

”Du kanske redan tror”

För några år sedan var jag ute i en svensk gymnasieklass tillsammans med en koptisk präst från Egypten. Den koptiske prästen började, på lite halvbruten engelska, lektionen med att fråga: ”Hur många av er är kristna?” Ingen räckte upp handen. ”Hur många är muslimer?” Ingen räckte upp handen.

TEXT: Sören Dalevi BILD: Marcus-Gunnar Pettersson

Han såg förvirrad ut. ”Är ni... ateister?”. Ingen räckte upp handen. ”Men... vad är ni då?”.

Ja, vad är vi? Helt klart är att gymnasieungdomarna och den koptiske prästen hade olika syn på vad ”tro” är. För den koptiske prästen stod det för en självklar tillhörighet till en tradition som man föddes in i. För gymnasieungdomarna stod det, gissar jag, för ett exklusivt, medvetet intellektuellt val.

Så frågan är: Vad är det att tro? I Bibeln beskrivs på flera ställen hur människor kommer till tro på Jesus. Det sker i de flesta fall ögonblickligen. Jag tänker till exempel på de första lärjungarna, som ”genast” lämnar sina nät och följer honom (Markus 1:18).

Mer ett sätt att leva

Det får mig att tro att många av de första kristna i egentlig mening inte hade så mycket intellektuella kunskaper om vad kristen tro stod för. Snarare hade de mött en verklighet som var större än dem själva. Kristen tro var för dem inte främst en intellektuell, logiskt sammansatt trosövertygelse, utan snarare ett sätt att leva sitt liv, ett sätt att förhålla sig till Gud. De kände så att säga igen Gud när de mötte honom.

Nya testamentet är som bekant skrivet på grekiska, och grekiskans ord för ”tro” kan också översättas ”tillit”. Det är nog det som ordet ”tro” i många avseenden avser: att ha tillit till något.

Relation mer än lära

Att tro är alltså snarare något känslomässigt än intellektuellt. Den äldsta kristna trosbekännelse vi stött på är också påfallande enkel: ”Jesus Kristus är Herre”. Vi vet också att människor i den tidiga kyrkan hade olika trosuppfattningar. Trots dessa intellektuella olikheter kunde de alla kalla sig kristna. Jag skulle därför vilja hävda att kristen tro i första hand handlar om en relation, och först i andra hand om en lära.

Tro är inget som vi tänker eller förstår, utan snarare en relation till den som skapat oss. Tro levs i all enkelhet, i vardagen. Tro är nyfikenhet och öppenhet, en attityd som växer fram inifrån. Religiös identitet handlar med andra ord oftare om saker man gör än om idéer man har.

Hjärtats förtröstan

För att säga det med Martin Luthers ord i Stora katekesen från 1529: ”Det, varvid du fäster ditt hjärta och varpå du förlitar dig, är, säger jag, i verkligheten din Gud.” Kort

därefter konstaterar Luther att Mammon (alltså pengadyrkan) är hans samtids vanligaste avgud. ”Ty man skall finna högst få, som är vid gott mod och som inte sörjer eller klagar, när de inte har något ut av Mammon”.

Med andra ord så menade Luther att alla människor har en tro, frågan är bara om hon erkänner det för sig själv eller inte. Luther igen: ”Att ha en Gud betyder att ha något varpå hjärtat helt förtröstar”.

Det räcker inte med att samla pengar på hög, det räcker inte med att göra karriär, det räcker inte med att ha villa, Volvo och vovve – människan har behov av något mer. Något ”varpå hjärtat helt förtröstar”. Så tänker jag att det är med tro.

Våga lyssna

Att vara människa är att vara sökande och lyssnande. Och lyssnar vi riktigt noga, kan vi höra en ljus ton inom oss själva, en gudsröst i vårt inre. Vägen till tro börjar med att vi lyssnar till den rösten, till den längtan, och vågar säga ja till den.

Vågar vi det? Klart vi gör!
Vi har ju tillit. ■

Liten bok om livets stora frågor

Om ett par veckor kommer Sören Dalevi med boken: Hur kan du tro på Gud? Den vänder sig främst till tvivlande unga vuxna, sökande tonåringar och konfirmander – men också alla som funderar över tro och mening.

Han har i boken samlat frågor som han ofta möter i sin roll som biskop, som: Varför finns ondska? Hur älskar man sin nästa? Och går kristen tro att förena med livet idag?

Boken ges ut på Speja förlag och finns ute i handeln från 15 september. Den kommer också att erbjudas i klassuppsättning till alla de 31 gymnasieskolor som finns i stiftet.

◀ ”Att vara människa är att vara sökande och lyssnande. Och lyssnar vi riktigt noga, kan vi höra en ljus ton inom oss själva, en gudsröst i vårt inre”, skriver vår biskop Sören. Illustrationen är hämtad ur Barnens Bästa Bibel.

”Det kom som en våg av energi och glädje”

Frälsningen hjälpte Viktor att släppa kontrollen inför operationen

– Tron och tumören har gjort mig till en ny människa.

Mycket har hänt i Viktor Tillmans liv. Operationsärrret avslöjar en del.

TEXT & FOTO: Anette Persson

Nu litar jag på att det finns en plan för mitt liv

◀ Behandlingen av den elakartade tumören är avslutad men efterkontrollerna kommer att fortsätta i många år.

Viktor öppnar dörren till lägenheten på Norrstrand i Karlstad och vider upp mustaschen av modell ”knävelborre”.

Han ser lugn och glad ut. Vi ska prata om hans gudstro som gjort att han tagit till sig det värmländska uttrycket om att ”det ornör sig” på djupet.

– Gud går vid min sida, säger han.

Viktor, 26 år, är en av de unga män som enligt statistiken nu söker sig till kyrkan i större utsträckning än tidigare.

På så sätt följer han trenden.

Men på ett annat sätt bryter han mönstret radikalt.

Elakartad tumör

En rapport från SOM-institutet visar att de flesta nya kyrkobesökare är nyfikna på kristen tro som en del i ett allmänt sökande efter sammanhang och mening.

För Viktor Tillman är det på största allvar. Han kallar sig frälst. Obestriddigt och passionerat. Och han vet när det hände.

Då hade det gått en vecka efter beskedet om att en tumör, stor som en potatis, växte i hans hjärna. Han var chockad och ledsen över beskedet och låg hemma i sängen när något hände.

– Det kom som en våg av energi, glädje och frid, säger Viktor.

Vad trodde du det var som hände dig?

– Jag trodde att det var Gud som visade att han var med mig.

– Tvivlet och sökandet var över, säger Viktor.

Fel diagnos

Händelsen har hjälpt honom att ta sig igenom behandlingen.

När Viktor sökte vård för bland annat talbortfall fick han först diagnosen ångest. När beskedet till slut kom att det rörde sig om en elakartad hjärntumör blev det en chock.

– Jag var väldigt ledsen.

Att släppa kontrollen var inte lätt.

– Jag är van vid att påverka genom att prestera och anstränga mig. Nu fanns inget jag kunde göra.

Operationen skulle ske med vaken kirurgi för att läkarna skulle kunna hans kontrollera kroppsliga funktioner under operationens gång.

En vecka senare kom frälsningen. Med den försvann oron.

– Jag lät Jesus ta över. Innan ville jag lösa allt själv och va stark.

– Jag vill absolut inte dö men om det blir så är det Guds vilja. Det gör mig inte orolig.

Väntar på svar

Operationen gick bra.

– Läkarna kallade det ”ett mirakel”.

Det har gått drygt ett år sedan tumören togs bort. Viktor har just kommit tillbaka efter ett återbesök på Uppsala akademiska sjukhus. Han har bland annat gjort ett test som ska visa hur operationen har påverkat honom. Och han har påbörjat en sista omgång av cytostatika.

– Jag får svaret om en vecka och förhoppningsvis kan jag börja jobba i höst.

Han behöver fortsätta att gå på kontroller i många år framöver innan han blir helt friskförklarad.

Om Viktor tidigare var sökande och trevande i sin kristna tro beskriver han sig nu som ”funnen”.

”Kyrksafari”

Han är uppvuxen i Grava norr om Karlstad i en icketroende familj men deltog i Skåre-kyrkans aktiviteter för barn och ungdomar och blev så småningom engagerad ungdomsledare.

– Vi hade jätteroligt och det var fantastiska ledare. De verkade ha något särskilt och det gjorde att jag funderade på om det kanske fanns något som var större.

Han fortsatte att vara ungdomsledare Equmeniakyrkan i Skåre även när han pluggade till maskiningenjör på Karlstads universitet.

– Men jag kom inte riktigt vidare med min egen tro. Trodde att andra var bättre på att vara kristna och tänkte att det skulle hjälpa om jag engagerade mig mer och jobbade hårdare så skulle det bli bättre, säger Viktor.

Han gav sig ut på vad han kallar en kyrkosafari och landade ganska snabbt i Korskyrkan som tillhör Evangeliska frikyrkan.

– Där kände jag mig hemma direkt.

Vad säger dina föräldrar om din tro?

– Inte så mycket. Mamma har väl sett att det gör mig gott. Jag skulle gärna vilja hjälpa dem att hitta Jesus eftersom det betyder så mycket för mig, men samtidigt får jag ha tillit till att det som ska hända händer, säger Viktor.

– Tumören och tron har gjort mig till en annan människa.

Under sjukskrivningen har jag haft tid och möjlighet att tänka efter.

Nu litar jag på att det finns en plan för mitt liv och att det kommer att lösa sig så länge jag håller blicken på Jesus. ■

Personalen håller kyrkogården levande

Där arbetet möter stillheten

Välklippt gräs, färgsprakande rabatter, lummiga dungar och krattade grusgångar. Det krävs en hel del arbete för att hålla kyrkogården i bra skick. Kyrknytt tog rygg på de som ser till att ta hand om Ruds kyrkogård i Karlstad.

TEXT: Peter Pasalic Östborg FOTO: Jocke Lagercrantz

Det råder febril aktivitet. Halva arbetsstyrkan har precis fikat färdigt och ger sig ut på kyrkogården. Lövblåsar, grästrimmers och andra verktyg packas upp på golfbilarna som används för att ta sig fram över alla slingrande promenadstråk. Sommarhalvåret är otroligt intensivt, mellan april och november tredubblas personalstyrkan till runt 30 anställda.

– Det är som två olika arbeten, sommartid och vintertid. Jag tror att alla tycker att det är

roligare nu på sommaren, det är mer liv och aktivitet, även om vinterns lugn också har sin charm, berättar Anna Walander, som jobbat på kyrkogården i mer än 30 år och som är vår guide för dagen.

Hon beskriver att yrket är ett helt annat idag än när hon började, det är betydligt mer specialiserat och kräver mer utbildning för att klara av alla maskiner och arbetsmoment nu.

De allra flesta har redan arbetat en eller ett par timmar innan fikarasten. Personalen

har flextid mellan klockan sex och åtta på morgonen, och samma sak på eftermiddagen.

– Det är ett väldigt fritt arbete. Frihet under ansvar, vilket jag trivs väldigt bra med. Vi får vara med och påverka och lägga upp arbetet själva ganska mycket. Och den ena dagarna är aldrig den andra lik.

Personalen är uppdelad i arbetslag som hjälps åt, idag har Anna fyra kollegor med sig som arbetar tillsammans.

– Vi får aldrig arbeta ensamma. Vi måste vara

Scanna för att se fler bilder från en arbetsdag på Ruds kyrkogård

◀ "Kyrkogården är ett andra hem" säger Barbro Barkman som ofta besöker sin makes grav tillsammans med hunden Lisa. Personalen på kyrkogården uttrycker att de på många sätt sysslar med "grön diakoni". "Vi möter många människor, och ofta märker vi att de behöver någon att prata med. Då stannar vi till och lyssnar", berättar Anna Walander.

Anna Walander trivs på Ruds kyrkogård. Hon har jobbat här i mer än 30 år, och berättar att både hon och arbetet har utvecklats med tiden.

Det gemensamma lunchrummet är ett socialt nav på kyrkogården. Här träffas man och både umgås och löser mycket praktiskt.

Ruds kyrkogård ritades från början av arkitekten Sigurd Lewerentz. Den naturliga skogsmiljön är bevarad med kullar, träd och stenar.

Ruds kyrkogård invigdes år 1919. Det är Värmlands största kyrkogård och omfattar en yta på 25 hektar, eller nästan 50 fotbollsplaner.

minst två, det är en säkerhetsgrej, säger hon.

– Gemenskapen är väldigt fin, och många har jobbat tillsammans här länge. Vi tar hand om varandra och skrattar mycket. Det tror jag är viktigt när vi jobbar mycket med sorg, som är väldigt tungt.

Varannan vecka är det trimning av gräset, och varannan vecka rensas rabatterna, det är de stora arbetsuppgifterna. Runt det ska allt annat fixas. Träd ska beskäras, löv blåsas, gräsmattor vattnas och så vidare. Det finns alltid något att ta tag i på kyrkogården.

– Jag tycker om det där att lösa och fixa det som behövs. Det märks också att det vi gör är väldigt uppskattat. Det är många som stannar till och berättar för oss att de tycker det är fint här. Det är en viktig plats för många, säger Anna. ■

Ny forskning

Trendbrott: Unga män hittar till kyrkan igen

Svenskarna – världens mest sekulariserade folk – har börjat gå mer i kyrkan. Nya siffror från SOM-institutet i Göteborg visar de högsta besöks-siffrorna på 20 år.

FOTO: ALEX & MARTIN/IKON

Siffror visar att allt fler svenskar och andra nordbor söker sig till kyrkan och den största ökningen står männen för. Nyligen kom två studier som berättar om varför.

FOTO: KRISTIN LIDELL/IKON

Det är unga vuxna, särskilt män mellan 16 och 24 år, som driver ökningen.

Så vad är det som ligger bakom?

En teori har varit en högerkonservativ trend bland unga män, men enligt SOM-institutet är det tvärtom. Ökningen är störst bland personer med vänstersympatier, medan de med högersympatier oftare tillhör dem som aldrig går i kyrkan.

"Sval" religiositet

Men även om förändringen i antalet kyrkbesökare är betydande så verkar det inte vara någon stor kristen omvändelse som ligger bakom. Mats Hagevi, professor i statsvetenskap vid Linnéuniversitet, som författat ett kapitel i

SOM-institutets rapport, skriver om en "sval" religiositet. De nyttillkomna kyrkbesökarna går till gudstjänst mer sällan än en gång i månaden. De söker sig framför allt till Svenska kyrkan. Det finns ingen motsvarande ökning i hur ofta man ber.

Söker mening

En ny finsk studie visar liknande tendenser bland unga män. Forskarna har djupintervjuat trettio finska män mellan 16 och 35 år om vad som ligger bakom deras religiösa intresse. I topp återfinns "personlig kris och sökandet efter en mening", som 80 procent av de intervjuade uppger. Andra skäl är trygghet, tradition och att religion kan fungera som

normbrott. Längst ner på listan finns "manlig-hetens kris", som 37 procent anger.

I övrigt är mönstret detsamma: fler kvinnor än män går i kyrka. Och de som går ofta, mer än en gång i månaden, är lika många som tidigare.

Källor: "Religiösa konservativa unga män och andra aktuella myter" av Magnus Hagevi, professor i statsvetenskap, ur antologin "Mot en tid som flytt" av SOM-institutet, juni 2026.

Studie av finska forskarna professor Kati Tervo-Niemelä och doktor Pietari Hannikainen "Why Are Young Men Increasingly Drawn to Christianity? A Study of Finnish Young Men", publicerad i Journal for the Scientific Study of Religion.. ■

TEXT: Anette Persson

Prästen Anna svarar

Om helvetet, Bibeln och kyrkors olika syn på hbtq

Anna Bohlin

Fråga prästen vad du vill

Vill du också ställa frågor till en präst eller person ur en annan yrkesgrupp i kyrkan? Scanna qr-koden och skicka in din fråga.

Det är många som har hört av sig till *Fråga prästen* – vilket vi i den lilla Kyrknytt-redaktionen är glada för! Anna Bohlin, präst i Domkyrkan, fick välja ut några av frågorna som hon svarar på här.

Stefan: **Finns det ett helvete?**

Anna: Jag tror inte på en helvetesplats som elaka människor kommer till när de dör. (Vad som händer den dag vi tar vårt sista andetag och vårt hjärta slutar slå vet ingen av oss. Inte ens prästen.)

Helvetiska perioder, upplevelser och situationer finns dock omkring oss hela tiden. Det räcker att slå på tv-nyheterna för att se det helvete som drabbar människor runt omkring oss i världen. Så! Helvetet har vi nog av här på jorden i form av krig, förföljelse, ensamhet och meningslöshet.

David: **Varför har inte Svenska kyrkan och frikyrkorna i Sverige samma syn på hbtq-frågorna?**

Anna: Det finns olika syn på hbtq inom alla samfund, även inom några av frikyrkorna finns många medlemmar med mera öppen syn.

Svenska kyrkan var innan år 2000 en statskyrka och har mycket av det arvet kvar, till exempel genom kyrkoavgift, kyrkoval och delad ledning mellan anställda och förtroendevalda. Svenska kyrkans medlemmar är inte alltid synonymt med en guds-tjänstfirande församling utan många är medlemmar för att de gillar kyrkans tradition, värderingar och hjälpinsatser. Detta gör att vi i högre grad är en samhällstillvänd kyrka. När regeringen exempelvis år 2009 beslutade att tillåta äktenskap mellan samkönade så fick det en naturlig följd i att Svenska kyrkan omfamnade och öppnade upp för det. För oss är det viktigt att vara en kyrka där alla känner

sig inkluderade. En kyrka där det är okej att komma precis som man är. Därför går jag och många med mig gladeligen i Pridetag och firar Regnbågsmässor.

I en frikyrka har medlemmarna själva gjort ett aktivt val att bli medlemmar. Många tillbringar stor del av sin fritid i sin församling, och man hjälps åt med det som behöver göras, till exempel genom kaffegrupper, styrelse och så vidare. Det finns få anställda, ofta enbart en pastor, och gemenskapen inom församlingen är ofta stark.

Frikyrkorna uppstod ju i mitten av 1800-talet för att människor sökte ett mer medvetet och innerligt sätt att vara kyrka på och det arvet lever i mångt och mycket fortfarande kvar. Man tar alltså ett personligt beslut att bli medlem och ingå i en troende gemenskap med en viss teologisk tradition. Och det finns olika bibeltolkningar i olika samfund vilket kan påverka sådant som synen på till exempel hbtq, samboskap, skilsmässa och alkohol.

Detta kan vara en förklaring till att vi ser olika på hbtq, men det ska tilläggas att det finns stora variationer inom både Svenska kyrkan och andra samfund.

Johanna: **I vilken ordning tycker du man ska läsa Bibeln?**

Anna: Att bara läsa Bibeln som en roman från pärm till pärm är svårt. Bibeln består av många böcker med olika författare och karaktärer. Till nybörjare brukar jag rekommendera Lukasevangeliet (om Jesus) som är ganska tydlig i sin skildring och sedan Apostlagärningarna (om de första kristna), av samma författare. ■

**Svenska
kyrkan**